

สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

Stages of Operational Professional Learning Community in Schools of School Principals Under Buriram Primary Educational Service Area Office 4

ณัฐชานนท์ แถวนาชุม¹ โกวิท วัชรินทรางกูร² วินิรณี ทศนะเทพ²

E-mail: nutchanon.taw@bru.ac.th, kovit.va@bru.ac.th, winiranee.tn@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test แบบ Independent และ One-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านวิสัยทัศน์ร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านโครงสร้างสนับสนุน และด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

Abstract

The purposes of this research were 1) to study states of operational professional learning community in school of school principals under Buriram Primary Educational Service Area Office 4 and 2) to compare the opinions of teachers towards the states of operational professional learning community in school of school principals under Buriram Primary Educational Service Area Office 4 classified by working experiences and school sizes. The sample were 320 teacher, selected by using the table of Krejcie & Morgan, and multi-stage sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, independent sample t-test and one-way ANOVA. The results of this study were as follows:

1. The states of operational professional learning community in school of school principals under Buriram Primary Educational Service Area Office 4 according to the opinions of teachers as a whole and each aspect was at a high level. When considering at each aspect, the shared vision was at the highest mean score while the knowledge sharing was at the lowest mean score.

2. The comparisons of the opinions of teachers about the states of operational professional learning community in school of school principals under Buriram Primary Educational Service Area Office 4, classified by working experiences as a whole was not different. When classified by school sizes as a whole was statistically different at significant level of .05. When considering at each aspect, in 5 aspects: shared vision, shared

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

leadership, knowledge sharing, supportive structure and teamwork was statistically different at significant level of .05

Keywords: professional learning community (PLC), Buriram primary educational service area office 4

ความเป็นมาของปัญหา

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communities: PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของแต่ละคน เป็นกระบวนการที่สำคัญในการศึกษาที่สร้างความเปลี่ยนแปลง โดยเรียนรู้การปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางแผน วางเป้าหมายการเรียนรู้ การติดตาม ตรวจสอบ การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ทำให้ครูเกิดสังคมนการเรียนรู้ในการพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษา รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างสังคมครูที่เข้มแข็งในการพัฒนาตนเองและนักเรียนให้เต็มศักยภาพจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ด้วยการพัฒนาระบบการพัฒนาวิชาชีพของครูในสถานศึกษาด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูที่ยื่นขอมีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะต้องมีชั่วโมงในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในแต่ละปีไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง โดยมีเจตนารมณ์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ส่งสมความชำนาญและเชี่ยวชาญในการสอน การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยถือเป็นนโยบายที่ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้นำไปขยายผลการปฏิบัติต่อในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2561) โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ได้ขับเคลื่อนนโยบายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยการจัดหลักสูตรอบรมปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูสู่ครูมืออาชีพแบบ PLC ขึ้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง แต่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ไม่ตระหนักในความสำคัญและประโยชน์ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งผลให้เกิดความบกพร่อง ขาดความจริงจังในการดำเนินงาน ขาดการมีส่วนร่วมจากสมาชิก และขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4, 2561) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ว่าในปัจจุบันมีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย
การวิจัยเชิงปริมาณ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2.1 ประชากร

ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 1,885 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555) และการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยได้ศึกษาดำรง เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านโครงสร้างสนับสนุน และด้านการทำงานเป็นทีม และได้นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ .82 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ .98 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 55 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม พร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับนัดหมายวันรับแบบสอบถาม และผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสถานศึกษาต่าง ๆ โดยเดินทางไปรับด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน โดยการทดสอบค่า t แบบกลุ่มที่อิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 320 คน พบว่า มีประสพการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 51.90 มีประสพการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 48.10 โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 52.80 รองลงมาคือ ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 30.60 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 ตามลำดับ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ปรากฏดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของครู ปรากฏผลการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของครู

สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.12	0.45	มาก	1
2. ด้านภาวะผู้นำร่วม	4.10	0.37	มาก	3
3. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.03	0.35	มาก	5
4. ด้านโครงสร้างสนับสนุน	4.11	0.33	มาก	2
5. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.06	0.39	มาก	4
รวม	4.08	0.33	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านวิสัยทัศน์ร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

1) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนในการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาโรงเรียนร่วมกับครู และผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ด้านภาวะผู้นำร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษากระจายอำนาจการบริหารให้กับครู และผู้บริหารสถานศึกษาปิดความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันแบ่งปันความรู้ผ่านเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น LINE FACEBOOK มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูร่วมกันผลัดเปลี่ยนสอนงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) ด้านโครงสร้างสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้อิสระแก่ครูในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาขาดการรับฟังความคิดเห็นของครู มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5) ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงานที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ความเคารพซึ่งกันและกัน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูเรียนรู้การปฏิบัติงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ของบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ประสบการณ์การทำงาน				t	P-value
	น้อยกว่า 10 ปี		10 ปี ขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. วิสัยทัศน์ร่วม	4.09	0.48	4.15	0.41	1.280	.143
2. ภาวะผู้นำร่วม	4.08	0.39	4.12	0.35	1.082	.466
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.03	0.38	4.03	0.33	0.149	.321
4. โครงสร้างสนับสนุน	4.07	0.34	4.14	0.32	1.799	.757
5. การทำงานเป็นทีม	4.02	0.40	4.09	0.39	1.064	.535
รวม	4.06	0.35	4.11	0.31	1.371	.405

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ของบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ที่ปฏิบัติงาน ปรากฏผลการวิจัย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

ตัวแปร	ขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		\bar{X}		
ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	ขนาดเล็ก	4.19	-	0.21*
	ขนาดกลาง	4.12	-	0.14
	ขนาดใหญ่	3.98	-	-
ด้านภาวะผู้นำร่วม	\bar{X}	4.23	4.07	3.94
	ขนาดเล็ก	4.23	-	0.16*
	ขนาดกลาง	4.07	-	0.13
ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ขนาดใหญ่	3.94	-	-
	\bar{X}	4.15	3.98	3.96
	ขนาดเล็ก	4.15	-	0.17*
ด้านโครงสร้างสนับสนุน	ขนาดกลาง	3.98	-	0.02
	ขนาดใหญ่	3.96	-	-
	ขนาดเล็ก	4.22	-	0.15*
ด้านการทำงานเป็นทีม	ขนาดกลาง	4.07	-	0.08
	ขนาดใหญ่	3.99	-	-
	ขนาดเล็ก	4.19	-	0.16*
รวม	ขนาดกลาง	4.03	-	0.12
	ขนาดใหญ่	3.91	-	-
	\bar{X}	4.19	4.03	3.91
รวม	ขนาดเล็ก	4.20	-	0.14*
	ขนาดกลาง	4.06	-	0.10
	ขนาดใหญ่	3.96	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ที่ปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังนี้

1) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม พบว่าด้านวิสัยทัศน์ร่วม มีความแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่

2) ด้านภาวะผู้นำร่วม พบว่า ด้านภาวะผู้นำร่วม มีความแตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่

3) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความแตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่

4) ด้านโครงสร้างสนับสนุน พบว่า ด้านโครงสร้างสนับสนุน มีความแตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่

5) ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม มีความแตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่

อภิปรายผล

1. สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การกำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยได้นำเอาแนวคิดการพัฒนาการศึกษาในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กำหนดไว้ในนโยบายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานตามนโยบาย ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีเป้าหมายร่วมกัน เกิดเป็นความร่วมมือ และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กมลกาญจน์ อรุณรัตน์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง บรรยากาศขององค์กรที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัคจิรา อ่อนสัมฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัวกันเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาซึ่งกันและกัน สมาชิกทุกคนจะร่วมกันคิดหาวิธีการใหม่ๆ แล้วนำผลที่เกิดขึ้นมาปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันกัน เกิดการสร้างความรู้ หรือยกระดับความรู้ในการทำหน้าที่ครูจากประสบการณ์ตรง (วิจารณ์ พานิช, 2555) จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพศาล ผลนิยม (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอสอยดาว จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน โดยครูที่ปฏิบัติในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ในทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนน้อย แต่มีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบงานของสถานศึกษาเทียบเท่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่งผลให้ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กต้องร่วมกันรับผิดชอบภาระงานจำนวนมาก จึงต้องมีเวลาในการพบปะ พูดคุย เพื่อปรึกษาหารือ และปฏิบัติงานร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยอมรับนับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดเป็นความสามัคคีของกลุ่มและการทำงานเป็นทีม ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีครูจำนวนประมาณ 2-8 คน การทำงานร่วมกันจึงเป็นไปอย่างราบรื่นสมานฉันท์มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ซึ่งมีครูจำนวนมากว่า ดังคำกล่าวที่ว่า มากคนก็มากความ ในการทำงานร่วมกันนั้นเมื่อคนมากขึ้น ความขัดแย้งก็ตามมา ความสามัคคีในกลุ่มก็สั่นคลอน (ลำเทียน เฝ้าอาจ, 2559) สถานศึกษาขนาดเล็กจึงเกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรธิตา เมฆวาทต์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตรงด พบว่า ผลการเปรียบเทียบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านโครงสร้างสนับสนุน ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยประสิทธิภาพการทำงานไม่มีผลต่อความคิดเห็นดังกล่าว แต่ขนาดของสถานศึกษาของครูที่ปฏิบัติในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในทุกด้าน อาจเนื่องมาจากภาระหน้าที่ที่ต้องร่วมมือกันในการทำงาน ต้องมีการปรึกษาหารือในการวางแผน การดำเนินงาน การแก้ปัญหา และการประเมินผลการทำงาน จนเกิดเป็นความร่วมมือและถือเป็นวัฒนธรรมการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ควรให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างแรงจูงใจและทางเลือกในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ควร มีการติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผลเป็นระยะ เพื่อนำผลไปพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้น รวมถึงการส่งเสริมให้ช่วยกันกำลังใจแก่ครูและกลุ่มที่สามารถดำเนินการได้บรรลุผล สามารถเป็นแบบอย่างให้กับเพื่อนร่วมงานได้

2. ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ควรมีการกำกับติดตามและนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลการรายงานผลชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สะดวกต่อการใช้งาน เพื่อเป็นการลดภาระของครู ใช้เทคนิคการสร้างเสริมทีมงานให้เกิดความเข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาโปรแกรมที่อำนวยความสะดวกการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สำหรับสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างทีมคุณภาพ (Team Building) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กมลกาญจน์ อรุณรัตน์. (2562). บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 10). บุรีรัมย์: กลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พรธิตา เมฆวาท. (2559). ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพศาล ผลนิยม. (2561). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลำเทียน เฝ้าอาจ. (2559). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2563. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (2561). แผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2562. บุรีรัมย์: กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2561). **คู่มือการประเมินให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุภัคจิรา อ่อนสัมฤทธิ์. (2560). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.